

۲۴۹۲

دانشگاه ملی ایران

دانشکده حقوق

برای دریافت درجه فوق لیسانس در رشته حقوق جزا

موضوع:

تحلیل درباره

• تحلیل فیسر صمد •

در حقوق ایران

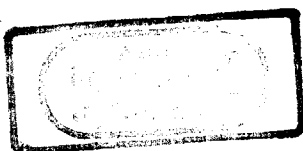
استناد راهنما:

جناب آقای دکتر جاهد ملاحی

نگارش:

حمید فیادیان

شهرت ۱۳۵۸

فهرست طدرجات

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۲	کلمات
۱۱	فصل اول - نشر اجتهادى بحقوق جزای ایران
۱۱	مبحث اول - قسرآن
۱۴	مبحث دوم - السرار
۱۴	مبحث سوم - قسوم
۱۴	مبحث چهارم - مجازاتهای اسلامى
	فصل دوم - فلسفه مجازات در حقوق جزای اسلامى و
۱۶	منايع حقوق جزای ایران
۱۶	مبحث اول - فلسفه مجازات در حقوق جزای اسلام
۱۸	مبحث دوم - منابع حقوق جزای ایران
۱۸	الف - منابع شرعى
۱۹	ب - عسرف و عادت
۲۰	ج - منابع ثانوى
۲۶	فصل سوم - قسبل
۲۹	مبحث اول - قکت غیر قصد

(مجله حقوقى و قضائى - فصل دوم - فصل اول - مجازاتهای اسلامى - ۱۳۸۰)

۲۱۹۲

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۲۱	صحت دوم - قصد
۲۱	الف - تعریف قصد
۲۲	ب - ارکان قصد
۲۲	اول - اراده
۲۲	دوم - قصد
۲۵	صحت سوم - اقسام قصد
۲۵	الف - قصد از لحاظ قصد مرکب
۴۲	ب - قصد باعتبار نتیجه
۵۲	صحت چهارم - نظایر حاصل از قصد و اطمینان بالتصیر
۵۴	صحت پنجم - آلت کفایه
۵۶	فصل چهارم - غطا و انسام آن
۶۱	صحت اول - مفهوم غطا
۶۲	صحت دوم - توجیه مجازاتهای غطایی
۶۵	۱- نظریه مفید بودن
۶۵	۲- نظریه قابل پیش بینی بودن حادثه
۶۶	۳- نظریه ایجاد غطاس

<u>فصل</u>	<u>صفحه</u>
۶۷	مبحث سوم - انواع خطا
۶۸	۱- عدم مهارت
۷۰	۲- بی احتیاطی
۷۲	۳- بی صلاحیت
۷۴	۴- عدم رعایت نواح
۷۷	فصل پنجم - شروع شرکت و معاونت در جرائم خطی
۷۷	مبحث اول - شروع مجرم در بزهها و خطی
	مبحث دوم - شرکت و معاونت در جرائم خطی بجه
۷۸	صورتی ممکن است
۷۹	۱- شرکت
۸۰	۲- معاونت
۸۴	فصل ششم - مجازات و تشدید مجازات در جرائم خطی
۸۵	مبحث اول - قانون کثیر بزهها مربوط براه آهن
۸۷	مبحث دوم - قانون تشدید مجازات رانندگان
۸۹	الف - صفتی
۹۳	۱- تعیین مقدار الک

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۱۶	۲ - اشخاص ممتاز نقطه نظر مسوولیت
۱۰۰	ب - تدابیر پروانه رانندگی
۱۰۱	ج - تجاوز از سررسید مقر
۱۰۸	د - وجود صیب و نقص در دستگاه موتور
	ه - عدم مراعات محلهای که برای عبور پیاده رد علامت
۱۰۹	گذازده شده
۱۰۹	و - عبور از محلهای ممنوعه
۱۱۱	فصل هفتم - طبیعت
۱۱۱	مبحث اول - تعریف
۱۱۲	مبحث دوم - رابطه طبیعت و تشخیص آن
۱۲۳	نتیجه

مقدمه

ماشین و زندگی ماشینی از جمله پدیده های قرن اخیر است * با ظهور این تکنولوژی و تکامل آن در گونی خاصی در محیط اجتماعی و فردی انسان بوجود آمده و مسائل جدیدی که زائده علوم مختلف است بخدمت انسان ها وارد شده و پیشره بردار از آنها پانچاه مختلف و در حجم بسیار وسیع شروع گردید .

با پیشرفت علوم جدید اجسام جامدی بحرکت در آمده و بخودشکلی خاص داده و مسائل نوی را در مقابل بشریت قرار داد که سابقا طرف توجه نبود و اگر احیاناً در بعضی موارد سابقه داشت آن سابقه کافی بمقصود و منظور نبود .

قانون کفسر بزه های رانان مصوب ۳۱ فروردین ۱۳۲۰ و قانون تشدید مجازات رانندگان که بتصویب کمیسیون قوانین مجلس شورای ملی در تاریخ ۱۴ تیرماه ۱۳۲۸ رسید هوقوانین و مقررات دیگر که مرتبط با این امور است و بالاخره اطلاعاتی ها و آئین نامهها و بخش نامه ها و جرح و تعدیلی که بدفعات و مقررات در آنها صورت گرفته نشانه بارزی از این واقعیت بوده که فائده علمی بحث در اشرف این مسائل و جرائم ناشی از آنها روشن و مشخص مینماید .

مواد ۱۷۴ و ۱۷۷ قانون مجازات عمومی نیز خارج اصلی این قیود جرائم بوده که با

با توجه بآمار های منتشره ملاحظه میشود که روز بروز این نوع جرائم در ترازید است و از دید آن خاص مملکت ما نبوده بلکه يك خصوصیتی است که در سطح بین المللی مشهود و طیعا و تا زمانیکه این علم و صنعت در حال پیشرفت و تکوین است این نوع جرائم متوقف نشده و براه طبیعی خود ادامه میدهد .

علمای حقوق و قوای مقننه و قضائیه و بالاخره مقامات اجرائی که با اینگونه امور سروکار دارند دائما بر آنند که با وضع مقررات خاص و جدیدی حتی المقدور مانع از بروز اینگونه جرائم و حوادث بشوند اما با تمام این کوششها نه تنها نتوانسته اند مانع از بروز اینگونه جرائم بشوند بلکه همانطوریکه گفته شد از لحاظ آماری توفیقی حاصل نکرده اند " بدیهی است نمیتوان منکر ارزش این مقررات و آثار مترتب بر آن شد چه این مقررات است که تا حدی که ممکن بوده افراد را بباطاعت از آن واداشته و مانع از بروز جرائمی بیش از آنچه که ممکن بوده شده است .

آمار حاصله از دادرسیها و محاکم همین این واقع است که تعداد پرونده های مربوط باین قبیل جرائم نسبت بسایر پرونده ها رقم قابل توجهی را تشکیل میدهد "

مشغولیات غالب محاکم کیفری و گرفتاری روزمره آن عدای که بنحوی از انحاء داخل و مرتبط با این امور اند اکثر همین نوع جرائم بالاخص تصادفات ماشین بوده که اهم

آن بصورت قتل غیر عمد چشمگیر است .

صفحات حوادث روزنامه های یومیسه و خبیری غالباً شکر از اینگونه اخبار بوده

که اسباب تحريك اعصاب و تاسف خوانندگان را فراهم میکند نتیجتاً موضوع

مورد بحث این رساله که درد نهای کنونی هیولائی از انواع ماشین ها و وسائل وابسته

بآنها در حرکت و جنب و جوش است اهمیت خاص میدهد .

قبل از شروع بحث اصلی این مختصر رساله برای آشنائی با عقاید طمای حقوق

کیفری و فهم مجازات و فلسفه آن و روش اجتماعات قدیم و جدید مطالبی باختصار

تحت عنوان کلیات در حد و دیکه مفید بنظر میرسد تقدیم میشود

" عقاید نویسندگان و فلاسفه قرن هیجدهم در افکار عمومی آماده -
گسردن محیط برای قبول تحولی عمیق بخصوص مجموعه جرائم و مجازاتها
کازطرف سزاینگار یا "Cesar Beccaria" در شهر
میلان سال ۱۷۶۲ انتشار یافت در امر جزائی موشرواق شد و صورت
استقبال فلاسفتان دوره قرارگرفت از این پس جنبش چشم گیری در افکار
و عقاید عمومی ظاهر گردید و اصلاح حقوق کیفری در راس اصلاحات
قرارگرفت در همین ایام زندانی با اسلوب جدید در اطریش احداث
گردید و فرد ریک دوم اصل شکجه در باره محکومان رامنع کرد و کاترین
دوم اقدام بتدوین مجموعه ای از آئین دادرسی جزائی نمود و لوئیس
شانزدهم در جهت بهبود و تعدیل و تکواخت کردن مجازاتها و محدود
نمودن اختیارات قضات طرح هایی تهیه نمود و به پارلمان پیشنهاد
کرد .

عقاید مکتب کلاسیک که در زمان رستوراسیون Restaurati n

اشاعه گردید و نمایندگان اعلی آن گیزو Guizot صاحب

رساله مجازات اقدام در مسائل سیاسی Traité de la peine de

روسی دانشمند ایتالیائی Lorenzati er unti que

و صاحب رساله حقوق جزا *Traité de la droit pénal*

میباشند عقاید شان ترکیبی است از عقیده سود مند و مجازات و عدالت
مطلقه که در این جنبه معروف تلخیص میگردند * نه بیشتر از آنچه کسیه
عدالت افشا میکند و نه بیشتر از آن اندازه که فایده دارد این تلخیص
را میتوان شعار مکتب کلاسیک عنوان نمود * علاوه احیاء اخلاق و تهذیب
مجرم را یکی از وظایف مجازات دانسته و بدین واسطه بود که عدای از
طرفداران این مکتب مکتبی باسم * مکتب اصلاح معاشره
école pénitentielle نامش نمودند و در اصلاح
اخلاق مجرم و آماده کردن او برای زندگی اجتماعی کوشیدند و دیگر آنکه
این مکتب معتقد بود که برای سود مندی کفر بایستی روش های -
خاصی در نظر گرفته شود و بدین واسطه مجرمان را به دسته تقسیم
نمود .

۱- دیوانگان که فاقد مسئولیت جزائی هستند .

۲- افراد ضعیف العقل که نیمه مسئول هستند .

۳- افرادی که دارای عقل کافی و توانی میباشند و بدین ترتیب تساوی مجازات

را عادلانه تشخیص نداده این نحوه تفکر در آن زمان تازهکی داشت و مقبول

واقع گردید .

سزار لومبروزو   Cesare Lombroso   مؤلف کتاب

مرد جنایتکار   L'Uomo Criminale   و انترکولسری

وکیل دادگستری و استاد دانشگاه رم و افاضل کاروفال

پرفسور لاکامپین   Raffaele Garofalo

استاد دانشکده لیون که از پایه گذاران

Lacazezague

مکتب تحقیقی هستند مختار بودن انسان را رد نموده و طرفداران و

جواب ترتیب معلول بر علت میباشند و نتیجتاً مسئولیت اخلاقی

را که مبنای مجازات محسوب میشود رد و نفی میکند و بدین ترتیب

بر خلاف مکتب کلاسیک که مجرم را فاقد مختار میدانست معتقد باین

نشدند که مجرم تحت تاثیر عوامل مختلفه ای ناگزیر از ارتکاب جرم

بوده چه اراده و آزادگانوار سلب میگردد .

عوامل مختلفی را که مولد جرم شناختهاند بر دو دسته تقسیم نموده :

۱- عوامل مربوط به ساختن جسمی و روحی مجرم که حاصل از وارثت و بهداری

های مختلف است .

۲- عوامل مربوط به محیط اجتماعی که متاثر از روابط مجرم با محیط کار و تفریح

و مانند مثال آنها میباشد .

عوامل دستخوار را که مورد توجه لبروز بوده عامل درونی و عوامل دست
دوم را که مد نظر انریکو فری قرار گرفته عوامل بیرونی نامیده می‌شود .
از اهم اکتشافات مکتب تحلیلی که می‌توان آنرا نقطه آغاز این مکتب
طنسی کرد و لبروز پیشوای آن بود می‌توان بر این اعتقاد است که
اکثریت از مجرمین باعتبار وضع مزاجی و نوع ساختار بدنی برای ارتکاب
جرم مهیا و مساعد می‌باشند و این خصوصیات تکمیل یوت بحکم تشریح
پروان شناسی می‌باشد این طبقه را از طبقات دیگر متمایز می‌دارد .
گفته شد که از طمای طرا ز اول مکتب تحلیلی لبروز و انریکو فری بود فایده
این دو دانشمند که یکی متوجه عوامل درونی و دیگری متوجه عوامل بیرونی
جنایتکار بود مابین عقاید خود راهمان نظیریکه اشاره شد در کتابی با اسم
مرد جنایتکار و وی در کتابی بنام علم الاجتماع جنائی تشریح و توصیف
کرد فایده عالم اخیر محیط اجتماعی را به " مطالعات خود قرار داده و
راجع به محیط اجتماعی قانون با اسم قانون اشباع جنائت

طرح ریزی کرده و چنین اشعار داشته " همانطوریکه یک گلاس آب
مقدار محدودی از ماده سمی را می تواند حل کند همانطور هم یک
محیط اجتماعی یک میزان محدودی می تواند تحمل ارتکاب جرائم
را بنماید بنابراین ارتکاب جرائم در جامعه به یک تناسبی با -
محیط و کیفیات فیزیکی و طبیعی و اخلاقی وابستگی دارد " تمامین
کیفیات در کمیت و کیفیت جرائم تاثیر دارند و برای تقلیل ظرفیت جزائی
محیط آنها باید اصلاح نمود و کاری کرد که درجه اشباع جنائی آن هر چه
زود تر بعد نهائی خود برسد " مثلا " مشاهده شده که در یک
کوچه تاریک بیشتر از یک کوچه روشن جرم واقع میشود بنابراین کافسی
است که چهره تاریک را روشن نمود .

نتیجه آنکه بر حسب گروه بندی مکتب تحقیق جانمایی که تحت تاثیر
نهائی عوامل بیرونی مرتکب جرم میشوند به ترتیب اهمیت خطری که
برای اجتماع دارند عبارتند از :

۱- جانان بعات

۲- جانان اتفانی

۳- جانان حساس

جانان بعد از آنکه در زمان حرفه و بولگردان و غیره که تحت تاثیر نهبانی
مواطن اجتماعی مانند معاشرت‌های بد و ظقینات سوء مرتکب جرم میشوند .
جانان افغانی این طبقه کسانی هستند که تحت تاثیر مواطن نیرومند ی
مانند فقر و غیره قرار میگیرند و هنگام استنطاق بنگاه خویش اعتراف
میکند .

جانان حساس کم خطر ترین جانان این سه گروه بود و غالباً اشخاصی
پاک‌دام هستند که بر اثر يك همچنان روحی مرتکب جرم میشوند .
مطابق این مکتب از مکتب های پیشین بواسطیات زندگی نزدیک تر و صریق تر
است از این رو در تحول حقوق جزا سهم بزرگی را واجد بوده و قوانین
جزایی جدید متأثر از آن شده است .

این مکتب‌های حقوق و قانون گذاران کشور فرانسه را از سال ۱۸۸۰ تا
۱۹۱۵ تحت نفوذ خود قرار داد و بدین سبب قوانینی از قبیل مجازات
دائم و تعلیق اجرای مجازات و تاسیس محکمه برای کودکان و حمایت و تربیت
صغار مجرم و سایر اقدامات تأملی بتصویب رسید و متناسب شخصیت
طبیعی روانی مجرم تعیین مجازات شد .

فصل دوم

نظراجمالی بحقوق جزای ایران

ایران قبل از اسلام تابع آئین زردشت بوده پس از استیلای سپاهیان اسلام و شروع این مذهب حقوق ایران بر پایه احکام قرآن استوار گردید . و میتوان ماخذ آنرا بشرح زیر عنوان نمود :

۱- قرآن

۲- سنت

۳- اجتهاد

۴- اجتهاد

مبحث اول - قرآن

به ششم قرآن راجع بحقوقات حقوقی بوده که مهمترین ماخذ حقوق اسلامی است قرآن دارای ۱۱۴ سوره است و آیات هر سوره از لحاظ ایجاز و اطناب با آیات سوره‌های دیگر تفاوت دارد . قرآن دارای قصص و قواعد دینی و احکام مرسوط بزندگی فردی و اجتماعی است با این کیفیات قرآن بعنوان دستور العمل جامع